

"DET DÅLIGA GÅR INTE ATT ÄNDRA PÅ..."

Gorbyrånaren tröstas sörjande

...MEN NU FÖRSÖKER JAG VARA EN GOD MÄNNISKA"

Anders Magnusson är en man som levtt två skilda liv. 1991 gömde han sig i SE-Bankens valv i Stockholm när de låste. På morgonen var värdefacken uppbrutna. Med sin kumpan vandrade han ut med 10,4 miljoner i sedlar och mängder av guld och ädelstenar, dold bakom en Gorbatjovmask. I dag är hans perspektiv att försöka vara till så stor nytta som möjligt för andra, framförallt för de som han en gång utsatt för brott. Sedan tio år tillbaka driver Anders Svenska institutet för sorgbearbetning.

Att gå från ett liv präglad av droger och brottslighet till att bedriva en sorgbearbetningsverksamhet är en så osannolik berättelse att vi börjar hos ett av Anders Magnussons många offer. För 23 år sedan var gravida Lise-Lott "Lilo" Strådal ensam på ett kasinoforetags kontor i Stockholm. Hon berättar:

– Tre maskerade rånare kom in, de drog ner mig på golvet och hotade med pistol. De ville ha pengarna. Det hemska var att det inte fanns några.

– Rånarna fortsatte hota, de tejpede igen min mun och mina händer med silvertejp. Jag var så rädd där jag låg i fosterställning.

Anders Magnusson lämnade "Lilo" Strådal tomhänt, men de otäcka minnena har förföljt henne. Trots detta är hon numera vän med sin forne rånare.

– Jag är kassör i hans ideella förening "Goodwill Gottgör Brottsträddare". Anders samlar in pengar till de han en gång utsatt för brott, säger hon.

I föreningens styrelse sitter både poliser, advokater och medlare.

BLEV KRIMINELL

Anders Magnusson, 45 år, är inte stolt över sitt kriminella liv. Det märks då vi möts på hans företag, Svenska Institutet för Sorgbearbetning, i Stockholm. Han ser vältränad ut och har en civilekonomexamen från Handelshögskolan som ligger bara några kvarter bort.

– I dag tror jag på godhet, gör man bra saker händer bra saker, gör man skit hamnar man på kåken. Jag har tränat på att gå från att vara tagare till att bli givare.

Anders Magnusson växte upp i Skanör i ett rätt välbärgat hem, men föräldrarna

skilde sig och han flyttade till Täby.

– Jag har ingen fattig missbruksbakgrund att skylla på. Däremot upplevde jag ständiga uppbrott. Jag kände mig ensam, utlämnad och fick ett starkt självhjälpbehov.

– Det kanaliserade jag på idrott, jag gjorde några U23-landskamper i rugby. Jag gjorde även lumpen på en idrottspluton men mest sprang jag på krogen för att jag gillade alkohol. Där träffade jag kriminella killar som gick före i kön och hade de snyggaste brudarna.

Anders Magnusson berättar att han alltid strävat efter att vara bäst – en perfektionist. Nu såg han sin chans att imponera.

– Min första grej var ett rån, vi var två som kom över en helgkassa från en restaurang på 140 000 kronor – en årslön var. Min status i gänget sköt i höjden. Nu kunde jag bjuda på drinkar, bära guldkedja och få brudar.

– Men pengarna var aldrig min stora drivkraft till brott. Det var den starka gemenskap som fanns i kriminella kretsar.

Anders Magnusson blev ledaren och strategen som noga valde sina medarbetare. Han krävde att de skulle vara skärpta

och drogfria då de begick brott. Kassaskåp var en specialitet:

– Som "baxare" hann vi nog med ett par hundra stycken. Det hände att vi tog tre i veckan.

GORBYRÅNET

Anders Magnusson beskriver krogen som ett skyltfönster för brottslingar.

– Där tog en bankkille kontakt med mig, han visste hur man skulle kunna plocka pengarna ur bankens eget bankfack under dagtid.

Anders Magnusson rekade tipset mot SE-Banken. Det var enkelt att luta sig över kassadisen och trycka på knappen som öppnade grindarna ner till bankvalvet där även kundernas värdefack fanns.

– Problemet var en trädörr som måste forceras vilket skulle ställa till för mycket oväsen. Men från en artikel, där det stod om en pensionär som blivit kvarglömd i ett bankvalv, fick jag idén hur kuppen kunde genomföras.

Anders Magnusson valde medhjälpare, vapen, verktyg, flyktbil och den 2 januari 1991 kom två snyggt klädda killar in på banken. Gallergrinden gick lika lätt upp.

– Vi gömde oss i ett utrymme ovanför bankfacken där man hade satt upp en träpanel för att det skulle se snyggt ut. Så låstes valvet och vi klättrade ner.

– Vilken kick! I ett fack låg 8 miljoner i sedlar. Nu bortser jag helt från moraliska värderingar, men jag minns att jag tänkte att det ögonblicket var värt allting, även om snuten skulle ta mig i samma minut.

När bankpersonalen öppnade på morgonen mötte de två beväpnade rånare förklädda med Gorbatojvmasker. Rånarna försvinner med ett byte på 10,4 miljoner plus guld, ädelstenar och värdesaker från kundernas fack.

– Jag hade tänkt placera pengarna i en hyresfastighet men blev istället av med de mesta till en bankman från Luxemburg. Han hjälpte folk i den undre världen att placera, problemet var att han spekulerade fel.

Anders Magnusson hade nu nått toppen i sin kriminella karriär. Trots alla brott var han fortfarande ostraffad.

– Men högmod går före fall. Jag drack för mycket alkohol och började också med kokain. Det gjorde att jag svek mina tre stenhårda regler: Inga droger, inga brott

mot privatpersoner och jobba inte med någon man inte känner.

– Nu sket sig allt. Tillsammans med en kille jag inte kände rånade jag en 70-årig konsthandlare. Jag spelade blomsterbud och mina fingeravtryck blev kvar på papperet som var runt blommorna tack vare att den andre inte följde ordern att städa efter oss. »

En kopia av Gorbatojvmasken som Anders Magnusson hade på sig under rånet av SE-Banken. Masken och några av de faktiska verktygen som användes då är nu rekvisita på vissa av Anders föreläsningar."

"I dag tror jag på godhet, gör man bra saker händer bra saker, gör man skit hamnar man på kåken."

» – Det var ett otrevligt rån, konsthandlaren var en tuff veteran från finska vinterkriget, han kämpade emot. Jag beundrar hans mod. Vi har brevväxlat med varandra.

EN ANNAN SIDA

Anders Magnusson åkte fast när han planerade ett stort rån i Malmö. Han skotts-kadas vid gripandet, och hans fingeravtryck kopplades även ihop med rånet av konsthandlaren.

– Jag fick 6,5 år och avtjänade straffet på bland annat Kumla och Hall. Där läste jag i gymnasiet och kom ut med 5,0 i betyg.

Anders Magnussons strategi var klar. När han kom ut sökte han in på Handelshögskolan med ett enda mål.

– Jag skulle bli civilekonom för att bli allra bäst på ekonomisk brottslighet. För jag såg ingen möjlighet att jag med min bakgrund skulle kunna få ett vanligt jobb. Men studierna blev en katastrof för jag sprang återigen mest på krogen.

– Jag hade pengar kvar från tidigare brott men problemet var att alkoholen hade tagit över. Jag fick kontrollförlust, blev pinsam, hamnade i bråk, var otrogen och inte ens mina kriminella kompisar ville vara med mig för att jag var för jobbig.

VÄNDNINGEN

När Anders Magnussons flickvän också övergav honom hade han förlorat allt. Kvar var bara den totala ensamheten och utanförskapet.

– Då bad jag om hjälp, jag som 13 år gammal svurit en pakt med mig själv att aldrig lita på någon annan. Säkrlart skylldig jag på spriten, för jag var ju fortfarande ansvars-

lös. Inget var mitt fel utan allt berodde på yttre omständigheter. På kåken hade jag hamnat för att någon skvallrat för polisen och inte för jag begick brott.

– Jag var 30 år då jag kom i kontakt med en självhjälpsgrupp för nyktra alkoholist. Jag kände omedelbart igen mig i dem känslomässigt trots att de inte var kriminella. Vad livet var innan alkoholen, vilken välsignelse alkoholen var från början och sedan hur den inte fungerade längre. Anders Magnusson såg att personerna i gruppen lyckades vara nyktra, att de fått ett fungerande liv.

– Det ville jag också ha. Jag bestämde mig då för att bli bäst på personlig utveckling, även om man egentligen inte kan bli det. För man ska använda sina karaktärsdefekter på ett positivt sätt – även perfektionism. Jag började gå på möten varje dag, läste hyllmeter med böcker i personlig utveckling, gick i terapi ett par gånger i veckan, åkte på kurser, yoga, bön och meditation.

Anders Magnusson har nu varit drogfri i 15 år och det är ännu längre sedan han slutade med brott. Han berättar att när alkoholen försvann började relationerna fungera igen, han gifte sig och gick från underkänt till toppbetyg på Handels. I dag har han två barn.

– Jag dömer inte mig själv så hårt i dag, för det gjorde jag tidigare. Hela mitt liv har jag alltid försökt att göra det bästa jag kunnat – även när jag rånade banker. Nu efteråt har jag träffat människor som jag har rånat, jag vet hur de har påverkats och det är inte kul att ha gjort sig skyldig till det.

Lise-Lott "Lilo" Strådal, offret vid rånet

på kasinots kontor, berättar att hon blev uppringd av polisen 20 år efter brottet.

– De sa att Anders ville träffa mig i en medling. Jag hade väntat mig en ärrig och skum knarkartyp men mötte en trevlig kille. Medlingen gav mig svar om rånet som jag ältat. Jag fick också berätta om mina känslor för honom.

– Jag har också fått den ersättning som jag haft rätt till om han åkt fast för brottet. Det blev 49 450 kronor från hans "Goodwill Gottgör brottsdrabbade". De pengar som han drar in när han håller föredrag om kriminalitet, för bland annat poliser, banker och säkerhetsföretag, går till hans tidigare brottsdrabbade.

– I dag är jag ärlig mot mig själv, säger Anders Magnusson. Det är också en förutsättning i pedagogiken för sorgbearbetning. Även i det ämnet har jag lagt ner mycket lång tid på att lära mig så mycket som möjligt. Det är underbart att vara till nytta för andra, både på jobbet och privat. ●

Intervju: Dag Eriksson

FAKTA

Svenska Institutet för Sorgbearbetning är ett utbildningsföretag grundat år 2001. Verksamhetsidén är att ge människor tillgång till en konkret metod för känslomässig läkning vid olika förluster, kriser och förändringar. Institutet är politiskt och religiöst obundet.

Läs gärna mer på www.sorg.se ●

